

איש אינו ביטא את טבעה המהפכני של החשיבה טוב
תר מברטרנד ראסל. בעקרונות השיקום החברתי (1916)
וא כותב:

אנשים מתייראים מן המחשבה יותר משהם
מתייראים מכל דבר אחר עלי-אדמות - יותר
מאשר מן החורבן, יותר מפילו מאשר מן המוות.
המחשבה היא חתרנית ומהפכנית, הרסנית
ונוראה; המחשבה אינה חסה על זכויות-יתר,
מוסדות מקובלים והרגלים נוחים; המחשבה היא
אנארכית ופורקת-עול, אדישה למרות, מזלזלת
בחוכמת דורות בדוקה ומנוסה. המחשבה מביטה
לתוך בור-שחת ואינה מתייראה. היא רואה את
האדם, נקודה חלושה, מוקפת נבכים אין-חקר של
שתיקה; ואף-על-פי-כן היא מתהלכת בגאווה,
מתנשאת כאילו הייתה גבירת היקום. המחשבה
היא גדולה ומהירה וחופשית, מאורו של עולם,
וראש-תפארתו של האדם.

אך למען תיעשה המחשבה נחלת הרבים ולא
זכות-יתר של מעטים חובה עלינו להדביר את
הפחד. הפחד הוא המרתיע את בני האדם - הפחד
פן יתברר כי האמונות היקרות להם אינן אלא

אשליות, הפחד פן יתברר כי המוסדות שבכוחם הם חיים מזיקים, הפחד פן יתברר כי הם עצמם ראויים לכבוד פחות מכפי ששיערו. "כלום צריך האדם העובד לחשוב כאוות-נפשו על הרכוש? מה יהיה אז עלינו, העשירים? כלום מן הראוי שבחורים ובחורות יחשבו כאוות-נפשם על המין? מה יהיה אז על המוסר? כלום מן הראוי שיחשבו חיילים כאוות-נפשם על המלחמה? מה יהיה אז על המשמעת הצבאית? הלאה המחשבה! שובו אל צללי המשפט-הקדום, לבל תישקף סכנה לרכוש, למוסר ולמלחמה! מוטב שיהיו הבריות סכלים, נרפים ומדכאים ובלבד שלא תהיינה מחשבותיהם חופשיות. כי אם תהיינה מחשבותיהם חופשיות אולי לא יחשבו כמונו. ופורענות זו יש למנעה בכל מחיר". כך יריבי המחשבה טוענים בנבכים הלא-מודעים של נשמותיהם, וכך הם פועלים כנסיות שלהם, בבת-הספר שלהם, ובאוניברסיטאות שלהם.¹²